

Jászberényi Sándor: Budapest – Kairó
Egy haditudósító naplója

„Ellenben annyit fognak elárulni, hogy a nevem Jászberényi Sándor, és hogy az elmúlt másfél évben szívtam amerikai könnygázt, kínai könnygázt, idegágenssel manipulált könnygázt. Hogy lőttek rám söréttel, MP5-össel, pisztollyal és gumilövedékkel. Azt is tudom, hogyan fest egy szükségkórház belülről, mert eltaláltak és két bordám eltört. Tudom, milyen az, amikor előállítják az embert és miért gondolják a szalafik, hogy egy demokráciába befér a tolvajok kezének levágása. Ezek az én lábjegyzeteim az egyiptomi forradalomhoz.”

Egy könyv, ami nem a száraz adatokat, statisztikákat vonultat fel. Nem mondja meg az olvasónak, hogy hogy vélekedjen a történekről. Csak oda veti nekünk, tényként közölve a tapasztalatokat, az átélteket. A mi dolgunk az, hogy gondolkodjunk. Jászberényi Sándor ott volt a középpontban, amikor az arab tavasz elkezdődött. A történet elején megismerjük a könyv megírásának körülményeit, valamint leszögezi, hogy ez a napló, a noteszeibe írt jegyzetéről szól. Egészen pontosan kettőből, a *Fekete* és a *Vörös noteszből*.

Az elsőként a Fekete notesz rövid történetét ismerhetjük meg, majd egy vázlatos időrendi áttekintést ad az olvasónak az író, arról, ami Egyiptomban történt 2011 és 2012 között. Ezután elmeséli nekünk az országba való megérkezésének történetét: Amikor megérkezik a repülővel – amin mindössze öten utaztak – akkor tudatosul benne, hogy kijárási tilalom van már érvényben, de ezzel nem törődve, egy egyiptomi orvossal és egy orosz újságíróval elindulnak az éjszakába. Az írónak az a célja, hogy a forradalom szimbolikus központjában, a Tahrír téren még az éjszaka rágyújthasson egy cigarettára. Érdekes módon maga Mubárák segít neki ezt a célját elérni.

Ahogy haladunk előre a könyvben, úgy tudatosul az olvasókban, hogy milyen körülmények is uralkodtak akkor az országban. Szinte az íróval együtt fejtjük meg a forradalom működésének kérdéseit, hiszen a Tahrír térhez érve látja, hogy rengeteg szükségkórházat állítottak fel, de nem érti miért, hiszen kb. 5 utcányira ott a kórház. Később rádöbben, hogy miért: mert a hadsereg onnan hurcolja el a sérült tüntetőket, akiket később megkínoznak, hátha kollaborálnak velük.

Az író a könyv során sokszor eltér a forradalomtól és a történéseket összefoglalva írja le, néhány napot, hetet átugorva. Ilyen például, amikor a Mubárák „lekapcsolta” az internetről az országot, mert a tüntetők a Facebookot és a Twittert használva szervezkednek. Már a forradalom sem a régi, nem kávéházakban és egyéb eldugott, titkolt helyeken szövögetik a rebellisek a terveiket, hanem a nagy publikum előtt. Mubárák ezzel a megmozdulásával csak annyit ért el, hogy a népet még jobban feldühíti és azok is kimennek az utcára harcolni, akik talán el sem indultak volna.

Ahogy haladunk a könyvben úgy látjuk át az események láncolatát, az ok és okozatokat. A forradalomért először magát a népet hibáztatja az elnök, majd később a külföldi sajtót. Emiatt menekülésre, bujkálásra kényszerül több tudósító is. Az első notesz akkor ér véget, amikor Mubárák elnök lemond. Ekkor kerül elő a Vörös notesz, amiből megtudhatjuk, hogy a harc a rendszer ellen még nem ért véget, hiszen a feldühödött nép elszámoltatást akar, az akkor már egykori vezetőkkel szemben. De nem is akármilyet.

Akit érdekel ez a téma és a történeteket több szempontból is szeretné megvizsgálni, annak tudom ajánlani ezt a könyvet. Nagyon jól leírja a körülményeket, valamint azokat a történéseket, amelyek az arab tavaszhoz vezettek. Izgalmas, lebilincselő olvasmány egy olyan írótól, aki nem csak Egyiptomban volt ott, hanem többek között a líbiai forradalom idején is tudósított.

Fejes Péter
könyvtáros